

Sygn. akt III KRS 7/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania J. P.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 9 października 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na pięć stanowisk sędziego Sądu Okręgowego w W. , ogłoszone w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 371,

z udziałem P. T. B. , E. K. K. , K. S., M. I. S.T, A. I. W.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 kwietnia 2016 r.,

uchyla uchwałę w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazuje sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą z 9 października 2015 r., nr [...], postanowiła przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na pięć stanowisk sędziego Sądu Okręgowego w W. kandydatury: P. T. B. sędziego Sądu Rejonowego w W., E. K. K. sędziego Sądu Rejonowego w W., K. S. sędziego Sądu Rejonowego w W., M. I. S. T. sędziego Sądu Rejonowego w W., A. I. W. sędziego Sądu Rejonowego w W. i nie przedstawić innych kandydatur, w tym J. P. sędziego Sądu Rejonowego w W..

Sędzia J. P. zaskarżyła uchwałę w zakresie odmowy uwzględnienia jej wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w W. ogłoszonego w Monitorze Polskim z 2014, poz. 371 oraz w zakresie uwzględnienia wniosków o powołanie do pełnienia tego urzędu pięciu wskazanych sędziów.

Zarzuciła naruszenie: 1) art. 35 ust. 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z 12 maja 2011 r. przez wydanie uchwały kierując się nieaktualną oceną kwalifikacyjną, zamiast tej, którą sporządzono już po wpisaniu się odwołującej na stanowisko ogłoszone w Monitorze Polskim, a która to ocena była oceną wyróżniającą (Rada przyjęła, że była pozytywna); 2) art. 35 ust. 2 tej ustawy w związku z art. 57a § 1 i § 4, art. 57b § 1 i § 2 i art. 58 § 1 i § 4 ustawy z 27 lipca 2011 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (...) oraz art. 2 i art. 187 ust. 1 pkt 2 i art. 187 ust. 4 Konstytucji RP przez oparcie się przy wydawaniu uchwały w znaczącym stopniu na opinii jednej osoby – Prezesa Sądu Okręgowego w W., niebędącego członkiem KRS ani innym organem opiniującym w myśl tych przepisów, wyrażonej w trakcie rozmowy na posiedzeniu 8 października 2015 r. oraz danie tej opinii, której treść nie została kandydatowi ujawniona, sformułowanej przez jednoosobowy organ, prymatu nad wyróżniającymi i bardzo dobrymi opiniami organów wieloosobowych, uprawnionych z mocy ustawy do wydawania opinii o kandydacie na sędziego Sądu Okręgowego, tj. Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...) i Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji (...).

Krajowa Rada Sądownictwa nie podzieliła zarzutów podniesionych w odwołaniu. W odpowiedzi na odwołanie Rada przyznała, że omyłkowo zamiast oceny wyróżniającej wpisana została ocena kwalifikacyjna pozytywna.

Rozpoznanie sprawy było poprzedzone pracami Zespołu, który miał na uwadze także informacje uzyskane podczas rozmowy przeprowadzonej z Prezesem Sądu Okręgowego w W.. Skarżąca jest bardzo dobrym kandydatem do pełnienia urzędu sędziego sądu okręgowego, co jednak nie oznacza, że jest kandydatem lepszym czy też bardziej odpowiednim od kandydatów przedstawionych z wnioskiem o powołanie. Wcześniejsza ocena kwalifikacyjna określała pracę odwołującej się jednoznacznie jako pozytywną. Kontrkandydaci przedstawieni z wnioskiem o powołanie za wcześniejszy okres swojej pracy orzeczniczej otrzymali, tak jak obecnie, oceny wyróżniające. Rekomendowani kandydaci orzekali w ramach delegacji w Sądzie Okręgowym w W.. Skarżąca nie posiada takiego doświadczenia zawodowego. Rada ma prawo do swobodnej oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie. Rozmowa z Prezesem Sądu Okręgowego w W. stanowiła jedynie element dodatkowy, uzupełniający zgromadzone materiały. W przypadku porównywalnych kandydatur Zespół przeprowadził rozmowę z Prezesem Sądu celem ustalenia kręgu najbardziej wyróżniających się kandydatów oraz zapoznania się z sytuacją kadrową i potrzebami Sądu Okręgowego w W.. Rada dokonała całościowej oceny kandydatów, z których wyłoniła pięcioro przedstawionych z wnioskiem o powołanie. Dokumenty procedury nominacyjnej są jawne i na wniosek uczestnika postępowania mu udostępniane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty odwołania uzasadniają uchylenie uchwały w zaskarżonym zakresie.

Pierwszy zarzut jest zasadny, gdyż nieprawidłowy był punkt wyjścia w ocenie kandydatury skarżącej, czyli ocena kwalifikacyjna pozytywna a nie wyróżniająca. Rada nie mogła oceniać kandydatury skarżącej kierując się nieaktualną oceną kwalifikacyjną. Problemu nie można zredukować tylko do omyłki, gdyż z uzasadnienia uchwały jednoznacznie wynikają ustalenie i ocena Rady, iż *„kwalifikacje zawodowe Pani J. P. zostały ocenione zaledwie jako pozytywne, wobec wyróżniających ocen kwalifikacyjnych przyznanych osobom przedstawionym z wnioskiem o powołanie”*. Ocena kwalifikacyjna jest osadzona w ustawie i ma wiodące znaczenie. Wszak *przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół*

kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów (art. 35 ust. 2). Procedura musi być zatem powtórzona. Usunięcie tej wadliwości warunkuje i wyprzedza prawidłową ocenę kandydatury odwołującej się. Sąd Najwyższy ustrojowo nie zastępuje Rady w tej roli. W tym przypadku należy stwierdzić naruszenie przepisów postępowania konkursowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS). Stosowanie przepisów o skardze kasacyjnej nie wyłącza kontroli stanu faktycznego, gdyż w tym przypadku Sąd Najwyższy jest jedyną instancją odwoławczą (kontrolną). Z tej przyczyny ograniczenie procesowe z art. 398¹³ § 2 k.p.c. nie powinno mieć zastosowania (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Z drugiej strony przepisy o skardze kasacyjnej przemawiają przeciwko dokonywaniu samodzielnych ustaleń faktycznych przez Sąd Najwyższy, zwłaszcza że stosowanie prawa, czyli wybór kandydatów należy do Rady. Z tych przyczyn nie ma znaczenia dalsza analiza ocen i przydatności kandydatów przedstawiona w odpowiedzi na odwołanie. Niewłaściwa ocena kwalifikacji kandydata jako wadliwość dotychczasowego postępowania ma znaczenie, gdyż pozostałe kryteria (ocena ze studiów, ocena z egzaminu sędziowskiego, poparcie środowiska sędziowskiego, staż orzeczniczy) pozwalają konkurować odwołującej się z kandydatami przedstawionymi z wnioskiem o powołanie. Prawidłowe jednak rozstrzygnięcie (stosowanie prawa) wymaga wpięrow ustalenia, że leżący u podstaw uchwały stan faktyczny był prawidłowy.

Również drugi zarzut odwołania nie jest niezasadny i składa się na uchylenie uchwały. Rada może posiłkować się wyjaśnieniami innych osób, czyli również prezesa sądu (art. 33 ust. 1). Intencja rozmowy z prezesem sądu może być zrozumiała przy dużej liczbie i wyrównanym poziomie kandydatów. Jednak - już tylko semantycznie - czym innym są wyjaśnienia „innych osób” i czym innym jest ocena kwalifikacji (art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 2 ustawy). Jeżeli w tych wyjaśnieniach nie można wykluczyć oceny prezesa sądu, to procedura konkursowa nie przewiduje ocen zaocznych (nieznanych kandydatom). Skarżąca nie została zapoznana z tą częścią materiału, która wynika z rozmowy z Prezesem Sądu Okręgowego w W.. W aktach znajduje się protokół z posiedzenia Zespołu z 8 października 2015 r., w którym ujęto treść rozmowy z Prezesem. Rzecz w tym, że w postępowaniu

konkursowym nie chodzi o dowolne oceny, lecz o oceny wyrażone w trybie przewidzianym w ustawie, czyli sporządzane w oparciu o określone reguły metodyczne oraz materiały (por. art. 57i ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych i wykonawcze rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2015 r. w sprawie oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie). W przewidzianym ustawą reżimie sporządzania oceny kwalifikacji ujawniają się jej walory, w tym uniwersalność i porównywalność ocen kwalifikacji kandydatów na potrzeby wyboru. Oczywiście sam wybór to nie wynik algorytmu. Zasadnie Rada wskazuje, że wybór wynika z oceny całościowej wszystkich kryteriów. Niemniej nie można odmówić racji skarżącej, że na gruncie ustawy nie ma regulacji, które eksponowałyby prymat indywidualnej oceny prezesa sądu. Z odpowiedzi na odwołanie wynikałoby, że Rada nie uznaje tego zarzutu, jako że rozmowa stanowiła tylko element dodatkowy, uzupełniający materiał. Chodzi jednak o to, że jeżeli rozmowa z Prezesem Sądu sprowadza się do oceny kandydata, to ocena ta powinna być mu znana. Nie tylko ze względu na prawo do odwołania, ale przede wszystkim ze względu na przysługującą kandydatowi podmiotowość (prawa uczestnika) w postępowaniu. Zwłaszcza, gdy nie jest to ocena pozytywna. W protokole posiedzenia Zespołu z 8 października 2015 r. jest zapis rozmowy odnoszący się do skarżącej o następującej treści: *„Pani P. miała bardzo dobry wynik na Zgromadzeniu, ale z moich obserwacji wynika, że jest to sędzia, który pracuje w wydziale nierówno”*. Kandydat ma co najmniej prawo odnieść się do takiej oceny, a więc powinien mieć możliwość zapoznania się z nią. Z treści odwołania można wnioskować, że odwołująca się nie zapoznała się z tą oceną, a uwaga ta wynika z tego, że to skarżąca w pierwszej kolejności może stawiać ewentualne zarzuty. Niemniej w aspekcie zarzutów odwołania nie można przyjąć, że wyrażona ocena była całkowicie bez znaczenia. Wszak skarżąca nie uzyskała rekomendacji Zespołu i z uzasadnienia uchwały wynika, że Zespół uwzględnił również wnioski płynące z rozmowy przeprowadzonej z Prezesem Sądu Okręgowego w W. Skoro rozmowa stanowiła podstawę oceny, to dalej należy stosować zasadę obiektywizmu, co wyraża się między innymi w prawie przedstawiania własnych racji przez odwołującą się kandydatkę.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS).